

سرمقاله

طرح جهش تولید در دیمزارها

پیرو رهنمودهای مقام معظم رهبری در خصوص اهمیت امنیت غذایی کشور و افزایش تولیدات کشاورزی به خصوص با تمرکز بر تولید محصولات اساسی همچون گندم و دانه های روغنی و خودکفایی در این عرصه ها با استفاده از شیوه های مدرن، با تدوین پیش نویس طرح در موسسه دیم، طرح جهش تولید در دیمزارها از سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در وزارت جهاد کشاورزی با حمایت مالی ستاد اجرایی فرمان امام (ره) آغاز شد. اکنون سال دوم این طرح در سال زراعی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، در ۱۵ استان کشور و سطحی بالغ بر ۲/۵ میلیون هکتار با مشارکت بیش از ۲۲۸ هزار دیمکار با موفقیت به پایان رسید و در سال زراعی جدید سطح پوشش طرح در ۲۱ استان کشور تا ۵ میلیون هکتار هدف گذاری شده است. در این طرح دیمکاران از تسهیلات قرض الحسنه خرید ماشین آلات، یارانه خرید کود و بذر و بیمه محصول برخوردار هستند. موسسه دیم بعنوان پشتیبان فنی این طرح در تولید هسته های بذری محصولات زراعی دیم و ارائه دستورالعمل های فنی، مشارکت فعال دارد. تقدیر مقام عالی وزارت از فعالیت های موسسه و حدنصاب های جدید از تولید هسته های بذری پرورشی ۱- در اکثر محصولات زراعی دیم و افزایش فعالیت های آموزشی و ترویجی همکاران موسسه در استان ها طی سال زراعی ۴۰۱-۱۴۰۰ نشان از نقش اثربخش موسسه در این طرح بزرگ ملی دارد. رویکرد اصلی طرح، افزایش بهره وری تولید در عرصه های دیم کشور با توسعه نفوذ ارقام جدید معرفی شده توسط موسسه دیم به همراه بسته های فنی به زراعی تولید در بستر سیستم کشاورزی حفاظتی و توسعه مکانیزاسیون است که با یک برنامه مدون ۵ ساله ادامه دارد.

مجری طرح گندم کشور از آزمایشات و مزارع ازدیادی ارقام

جدید گندم دیم در ستاد موسسه بازدید کرد. مهندس سهرابی

مجری طرح گندم وزارت جهاد کشاورزی روز چهارشنبه اول تیر ماه

۱۴۰۱ از آزمایشات و مزارع ازدیادی هسته های بذری ارقام و لاین های جدید گندم در ستاد موسسه بازدید

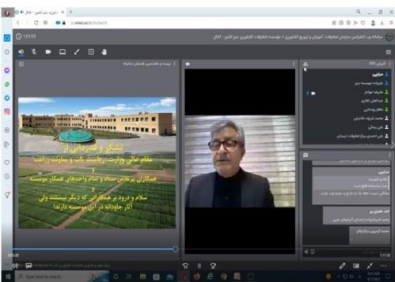
نمود. رئیس موسسه به همراه رئیس بخش تحقیقات غلات در این بازدید با ارائه گزارشی از وضعیت لاین ها و ارقام جدید گندم و محصولات

جایگزین در خارج از ایستگاه تحقیقاتی به افزایش تنوع محصول و ارقام با سازگاری خصوصی بعنوان راهکاری مناسب در حفظ پایداری تولید گندم در شرایط تغییر اقلیم پرداختند.

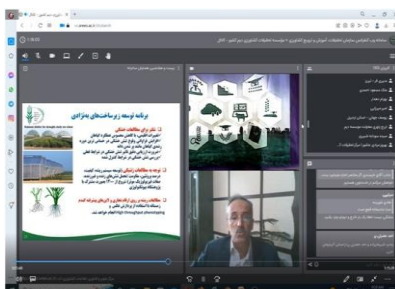
بیست و هشتمین اجلاس سالیانه برنامه ریزی تحقیقات

کشاورزی دیم کشور برگزار شد. بیست و هشتمین همایش سالیانه

موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور با پیام ریاست محترم سازمان

تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی و حضور مهندس مهاجر معاون زراعت وزارت جهاد کشاورزی، حجت الاسلام والمسلمین سید محمدرضا هاشمی مسئول حوزه نمایندگی ولی فقیه و جمعی از رؤسای مراکز، رؤسای بخش های ستادی، محققان و اعضای هیأت

علمی مراکز و ایستگاه های تحقیقاتی استان ها از روز چهارشنبه مورخ ۱۶ شهریور سال جاری بصورت ویدئو کنفرانس آغاز شد و تا ۲۰ شهریور ادامه یافت. در مراسم افتتاحیه این همایش حجت الاسلام هاشمی مسئول نمایندگی حوزه ولی فقیه در سازمان در خصوص تحقیق شعار سال ۱۴۰۱ و فرمایشات مقام معظم رهبری، تولید، دانش بنیان، اشتغال آفرینی اظهار نمودند که تحقق این شعار در گرو دانشی می باشد که سبب افزایش عملکرد در تمام عرصه های تحقیقاتی به ویژه در بخش کشاورزی می گردد. دکتر علیزاده رئیس موسسه گزارشی از فعالیت های صورت گرفته و رویکردهای جدید موسسه ارائه کرد و با اشاره به ارزش اقتصادی تولید محصولات زراعی در شرایط دیم، نفوذ ارقام در دیمزارها را مهمتر از معرفی ارقام دانست و ارقام معرفی شده موسسه را ۹۷ رقم در ۱۵ محصول مختلف ذکر کرد. مهندس مهاجر معاون امور زراعت وزارت جهاد کشاورزی تغییرات اقلیمی را یک چالش مهم در تولیدات دیم دانست و اظهار داشتند که در این شرایط موسسه دیم جایگاه ویژه ای در کشور پیدا کرده است، به طوری که مقام معظم رهبری امر فرموده: بحث دیمزارها را به طور جدی در دستور کار خود قرار دهیم. در ادامه گزارشات بخش های تحقیقاتی، پانل ترویج، کارگروه های تخصصی بخش های تحقیقاتی و کمیته بذر و جهش تولید در دیمزارها برگزار گردید.

همکاری‌های تحقیقاتی موسسه دیم با پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی و توسعه تحقیقات گیاه پزشکی کشور توسعه می‌یابد. رؤسای پژوهشگاه بیوتکنولوژی کشاورزی و مؤسسه تحقیقات

کشاورزی دیم کشور در نشستی در محل پژوهشگاه با حضور مدیران بخش‌های مختلف تحقیقاتی این موسسات ضمن بررسی زمینه‌های همکاری‌های مشترک پژوهشی بر امضای موافقتنامه‌ای برای آغاز هر چه سریعتر

برنامه‌های پژوهشی مشترک تأکید کردند و در راستای آن اولویت‌های تحقیقاتی موسسه دیم و پژوهشگاه بیوتکنولوژی در زمینه اصلاح مولکولی تحمل به تنش‌های زنده و غیره زنده، پوشش بذر و کاربرد کودهای نانو تنظیم شد. همچنین نشستی در محل موسسه دیم با حضور روسا و معاونین موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور و موسسه گیاهپزشکی انجام شد. دکتر علیزاده خواستار همکاری مشترک با موسسه گیاه پزشکی در ارائه راهکارهای کاربردی در خصوص کنترل علف‌های هرز در شرایط دیم گردید و چالش‌های مربوط به مدیریت علف‌های هرز و بیماری‌ها در توسعه کشاورزی حفاظتی را بسیار مهم برای هر دو موسسه ارزیابی نمود. دکتر رنجبر اقدم، رئیس موسسه گیاهپزشکی با اشاره به چالش‌های موجود در شرایط دیم و اثر بخشی دستاوردهای موسسه دیم آمادگی موسسه گیاهپزشکی را در اجرای طرح‌های مشترک در خصوص کنترل آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز مزارع دیم با به کارگیری امکانات و ظرفیت‌های موجود اعلام کردند.

برنامه‌ریزی توسعه کشاورزی حفاظتی در اراضی دیم کشور با حضور مجری برنامه کشاورزی حفاظتی وزارت جهاد کشاورزی انجام شد. دکتر یزدانی مشاور معاون وزیر و مجری برنامه

ملی کشاورزی حفاظتی معاونت امور زراعت از موسسه دیم بازدید کردند و در جلسه‌ای با حضور دکتر علیزاده رئیس موسسه برنامه‌های تحقیقاتی موسسه در این زمینه و برنامه‌های اجرای توسعه کشاورزی حفاظتی معاونت امور زراعت در اراضی دیم مورد بررسی قرار گرفت. دکتر علیزاده در این جلسه ضمن اشاره به ضرورت توسعه کشاورزی حفاظتی در اراضی دیم و نقش آن در پایداری تولید و امنیت غذایی در شرایط تغییر اقلیم، پروژه جهش تولید را فرصتی برای برنامه‌ریزی توسعه کشاورزی حفاظتی دانستند. دکتر یزدانی نیز به برنامه‌های دفتر کشاورزی حفاظتی معاونت امور زراعت به تشکیل سایت‌های کشاورزی حفاظتی در

دانش فنی تولید و تکثیر ارقام زراعی دیم به بخش خصوصی واگذار شد. دکتر علیزاده رئیس موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور با امضای قرارداد ۵ ساله با واگذاری امتیاز انحصاری و موقت تکثیر هسته‌های اولیه بذری ارقام پرتانسیل جو رقم فردان، خلر رقم آراز و عدس رقم سپهر به شرکت دانش بنیان "بذر پژوه امنیت" در استان کهگیلویه و بویراحمد، گلرنگ رقم سینا به شرکت "اتحادیه تعاونی روستایی چاروایماق" در استان آذربایجان شرقی و گندم رقم باران به شرکت "سینا بذر" استان همدان موافقت نمود. این قراردادها در راستای انتقال دانش فنی و بهره‌مندی از پتانسیل‌های بخش خصوصی در امر تولید و تکثیر بذر انجام می‌شوند. در حال حاضر موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور با احتساب ارقام فوق دارای ۷۵ قرارداد فعال تکثیر بذر ارقام جدید گندم، جو، نخود، عدس، ماشک و گلرنگ با شرکت‌های خصوصی است.

اولین نشست فصلی با نخبگان کشور در خصوص تکمیل سند تحول زراعت دیم کشور برگزار شد. اولین نشست فصلی با

نخبگان در خصوص تکمیل سند تحول زراعت دیم کشور روز دوشنبه ۲۰ تیرماه بصورت ویناری تشکیل شد. دکتر علیزاده رئیس موسسه با تشریح چالش‌های ناپایداری تولید، تغییر اقلیم و پایین بودن بهره‌وری بارش، مدیریت ناصحیح بر منابع به تحلیل منابع آب و خاک کشور و کمبود سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی پرداخت. دکتر غفاری استاد بازنشسته موسسه و ناظر عالی طرح جهش تولید در دیمزارها با اشاره بر اثربخشی دستاوردهای موسسه در عرصه دیم کشور به ضرورت توسعه ارقام جدید به همراه دستورالعمل‌های فنی جهت پایداری تولید در دیمزارها پرداخت. دکتر وظیفه رئیس مرکز ملی خشکسالی و مدیریت بحران سازمان هواشناسی با اشاره بر اینکه تقریباً از پنج دهه گذشته بارش‌ها به تدریج روند کاهشی یافته است، در رابطه با تغییرات اقلیمی بر ضرورت پهنه بندی اقلیمی و تناسب ارقام برای هر پهنه، تغییرات بلند مدت اقلیمی در کشور و اثرات آن بر زراعت دیم و امکان همکاری مشترک در پهنه بندی اقلیمی اراضی دیم با پژوهشگاه اقلیم شناسی تأکید داشتند. دکتر کامکار استاد دانشگاه فردوسی مشهد، با اشاره به فناوری‌های جدید بر استفاده از بستر رایانش ابری و داده‌های سری زمانی برای تجزیه و تحلیل داده‌های مکانی در حوزه زراعت دیم اشاره کرده و طراحی الگوهای کشت را بدون داده‌های قابل اعتماد از آب و خاک مناطق دیم و پایش خشکسالی‌ها قابل توصیه ندانست. دکتر بی‌همتا استاد دانشگاه تهران با تأکید بر اهمیت بیشتر مسائل به زراعی در شرایط دیم بر استفاده از ارقام جدید و متحمل به تنش‌های زنده و غیرزنده با تقویت بسته‌های به زراعی برای پایداری تولید در دیمزارها را پیشنهاد دادند. دکتر اسدی پژوهشگر بین‌المللی کشاورزی حفاظتی بر ضرورت اجرای کلیه بسته‌های زراعی در بستر سیستم کشاورزی حفاظتی تأکید کردند.

تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی از جمله موسسه تحقیقات دیم، در زمینه تولید بذر برپا گردید و موسسه دیم دستاوردهای حوزه تحقیقاتی خود را در خصوص بذور ارقام زراعی معرفی شده را به نمایش گذاشت و مقام عالی وزارت جهاد کشاورزی و معاونین آنها از غرفه موسسه بازدید کردند.

معرفی همکار

دکتر ایرج یآوری

دکتر ایرج یآوری در سال ۱۳۴۶ در شهرستان کرمانشاه متولد شدند. دکتر یآوری در سال ۱۳۷۱ موفق به اخذ درجه کارشناسی در رشته مکانیک ماشین‌های کشاورزی از دانشگاه

ارومیه، در سال ۱۳۸۸ درجه کارشناسی ارشد در رشته مکانیک ماشین‌های کشاورزی از دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی و در مدیریت آبخیزداری و منابع آب از ITC هلند و در سال ۱۳۹۴ درجه دکتری در رشته مهندسی مکانیک ماشین‌های کشاورزی از دانشگاه یو پی ام کشور مالزی شد. دکتر یآوری از سال ۱۳۷۲ تا کنون در معاونت موسسه تحقیقات کشاورزی دیم مشغول فعالیت تحقیقاتی روی طرح‌های به‌زراعی و همچنین طراحی، ساخت و بهینه‌سازی ماشین‌های کشاورزی هستند. ایشان تاکنون ۷ جلد کتاب تألیف، ترجمه و ویراستاری کرده است. بیش از ۱۰ مقاله علمی در مجلات علمی- پژوهشی و همایش‌های داخلی و خارجی چاپ کرده و ۱۸ اختراع به ثبت رسانده است. دکتر یآوری تلاش‌های زیادی در تربیت کارشناسان و دانشجویان در طی برگزاری ده‌ها کارگاه آموزشی و تدریس در دانشگاه داشته‌اند. از دیگر فعالیت‌های ایشان می‌توان به تجهیز آزمایشگاه کشت بافت معاونت موسسه تحقیقات کشاورزی دیم اشاره کرد. دکتر یآوری عضو کمیته فنی حیوانات استان کرمانشاه، عضو کمیته فنی گندم دیم استان کرمانشاه، عضو کمیته فنی مکانیزاسیون، عضو شورای معاونت موسسه دیم، عضو کمیته ساماندهی حیوانات استان کرمانشاه، عضو شورای اطاق فکر استان کرمانشاه، عضو گروه کارشناسی بر اداره ایستگاه‌ها و تولیدات آنها و چندین کارگروه دیگر هستند. بیش از ۲۰ لوح و تقدیرنامه از ریاست سازمان تات، ریاست موسسه دیم، سازمان جهاد کشاورزی استان و غیره دریافت کرده‌اند.

یادی از یک همکار

مهندس رسول اسلامی

مهندس رسول اسلامی متولد سال ۱۳۴۴ در شهرستان مراغه است. ایشان در سال ۱۳۸۴ مدرک کارشناسی خود را از دانشگاه آزاد

مهاباد اخذ کرد و در سال ۸۸ با دفاع از پایان‌نامه خود با عنوان "تأثیر انتقال آسیمیلات‌های ذخیره شده در ساقه بر عملکرد دانه ژنوتیپ‌های گندم در شرایط تنش خشکی" کارشناسی ارشد خود را از دانشگاه ارومیه اخذ

شرایط کشاورزان پیشرو در ۱۲ استان به صورت برنامه‌های ۳ و ۵ ساله اشاره کردند.

برنامه‌های متعدد انتقال یافته‌های تحقیقاتی محصولات زراعی

دیم در قالب روز مزرعه در ستاد موسسه انجام گرفت.

مورخ در ۵ و ۱۴
تیرماه و ۹ مرداد
ماه ۱۴۰۱ روز
مزرعه محصولات
زراعی دیم با
هدف ترویج و

انتقال دانش فنی آخرین یافته‌های تحقیقاتی موسسه در جهت افزایش کمی و کیفی تولید در دیم‌زارهای کشور برای کارشناسان ترویج و پهنه مدیریت‌های جهاد کشاورزی شهرستان‌های مراغه، میانه، هشترود، چارایماق، ورزقان، کلپیر، ملکان و اهر به همراه تعدادی از کشاورزان پیشرو از شهرستان‌های مذکور در ستاد موسسه دیم برگزار گردید. شرکت کنندگان با ویژگی‌های زراعی ارقام و لاین‌های جدید غلات، حیوانات در اقلیم‌های مختلف و ادوات و ماشین‌الات کشت محصولات زراعی دیم آشنا شدند و اطلاعات لازم در خصوص دستورالعمل‌های فنی موسسه برای مراحل کاشت، داشت و برداشت غلات، حیوانات و تغذیه متعادل با رعایت زمان کوددهی و مقدار کود با تأکید بر ضرورت تأمین حداقل ۸۰ درصد نیاز کودی گیاهان به صورت جایگذاری در پاییز جهت دستیابی به تولید پایدار در دیم‌زارها را کسب کردند.

موسسه دیم در نمایشگاه‌های فناوری شکل فعال شرکت کرد.

بیست و سومین نمایشگاه بین‌المللی کشاورزی از تاریخ ۱۴ الی ۱۷ تیرماه

در سالن امیر کبیر نمایشگاه بین‌المللی تبریز برگزار شد.

موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور با نمایش نمونه‌هایی از بذور، بوته و

بروشور ارقام محصولات زراعی دیم حضور فعال در این نمایشگاه داشت و غرفه موسسه مورد بازدید مسئولین استانی و کارشناسان

مدیریت‌های جهاد کشاورزی شهرستان‌ها و کشاورزان پیشرو منطقه قرار گرفت. همچنین، مراسم تجلیل از تولیدکنندگان برتر بخش کشاورزی و آیین آغاز سال زراعی جدید در ۱۴ شهریور ماه سال جاری در حوزه کشاورزی در محل سالن اجلاس مرکز همایش‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. در کنار این مراسم، غرفه‌های مختلف نمایشگاه دستاوردهای فناورانه و توانمندی‌های شش موسسه منتخب سازمان

فعالیت فرهنگی

جشن گرامی داشت عید سعید غدیر خم با حضور رئیس موسسه و حضور پرشور همکاران و خانواده‌شان در محوطه فضای سبز موسسه برگزار شد. در این مراسم دکتر علیزاده طی سخنانی با اشاره به برخی سجایای امام علی (ع) ضمن تبریک این عید بزرگ از تلاش گروه فرهنگی موسسه برای برگزاری هرچه باشکوه‌تر مراسم در اعیاد و مشارکت تمام همکاران

در مناسبت‌های مذهبی و ملی قدردانی نمود. به مناسبت ایام سوگواری سرور و سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین (ع) و یاران با وفای ایشان، ضمن آماده سازی میز محرم در ستاد موسسه، مراسم پر فیض زیارت عاشورا با حضور

رئیس موسسه، حجت الاسلام رحمانی، حجت الاسلام صفرزاده عضو هیئت علمی دانشگاه مراغه و با شرکت کارکنان و خانواده همکاران موسسه به ترتیب در ۱۱ و ۱۹ مرداد ماه سال جاری مصادف با دوم و دوازدهم ماه محرم با اجتماع در محوطه فضای سبز موسسه و نمازخانه ایستگاه موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور برگزار گردید. در این مراسم با شکوه و معنوی، ضمن قرائت زیارت عاشورا و ذکر مصیبت و مناقب حضرت اباعبدالله الحسین (ع) توسط مداحان اهل بیت در خصوص اهداف قیام عاشورا و الگوگیری از زندگی ائمه معصومین مطالبی بیان گردید و بر حضور گسترده همکاران و کمیته فرهنگی موسسه در ایام سوگواری دهه محرم تاکید گردید.

فصلنامه داخلی دیم - (نشریه علمی-خبری)

شماره ۸- سال سوم - تابستان ۱۴۰۱

مدیر مسئول: خشنود علیزاده دیزج سردبیر: رامین لطفی

هیات تحریریه: مظفر روستایی، هادی خرسندی، حمید حسینیان

خوشرو، اسماعیل زادحسن مدیر داخلی: رویا فردوسی، پشتیبان:

پریسا ایران دوست آذر

نشانی: آذربایجان شرقی، مراغه، کمر بند شمالی، موسسه

تحقیقات کشاورزی دیم کشور، تلفن تماس: ۰۴۱-۳۷۲۲۸۰۷۸

نمود. مهندس اسلامی در طرح های تحقیقاتی گندم و معرفی بیش از ده رقم از ارقام گندم دیم همکاری موثری داشت. ایشان همکاری مستمری با بخش اجرا با اجرای پایلوت‌های ارقام جدید گندم دیم و ترویج آنها داشت. همچنین دوره ها و کارگاه های آموزشی متعددی برای کشاورزان در زمینه غلات تشکیل داد. مهندس اسلامی در سال ۹۷ به درجه بازنشستگی نائل آمد. ضمن تشکر از اقدامات ارزنده مهندس اسلامی برای زراعت دیم کشور، برای ایشان سلامتی و طول عمر با عزت آرزو مندیم.

خبر انگلیسی

Pre-breeding and population improvement to increase the genetic diversity of breeding germplasm at Dryland Agricultural Research Institute (DARI)

Pre-breeding refers to all activities and strategies designed to identify desirable characteristics or genes from gene bank materials to extend the genetic diversity of breeding germplasm. Since these material could not be used directly in the breeding program because the genes of interest may be tightly linked to unfavorable genes. Pre-breeding is a bridge between unadapt materials and a breeding program. Hundreds of national and international winter wheat and lentil accessions, landraces, synthetic derivative lines, and wild species have been evaluating at Dryland Agricultural Research Institute (DARI) every year. For winter wheat, 13 and 48 pre-breeding F1, F2 segregating populations, respectively, are under evaluation in Maragheh, and 118 pre-breeding F3 populations are in Maragheh and Zanjan in 2020-21. For the pre-breeding winter wheat crossing block, 97 landraces from Turkey, Afghanistan, and Iran have been planted in the greenhouse in 2020-21 and crosses are in the process to develop pre-breeding lines. Also, 150 winter wheat landraces are screening for desirable traits under rainfed conditions in Maragheh. For lentil crop, 200 landraces, collected from cold regions of East Azerbaijan, are evaluating for desirable traits such as plant height, erect type, large seed, green hull color, and earliness under rainfed conditions at DARI in 2020-21. In the lentil crossing block program 47 crosses have been made and 63 F1 generations were collected. Because of climate change and diverse environments of rainfed areas, DARI is designing a very comprehensive pre-breeding program to explore the valuable genetic diversity of gene bank material including, landraces, accessions, local varieties, wild relatives of winter wheat, barley, lentil, chickpea crops. Eventually, to reduce the time required for cultivar development, the speed breeding program integrated into the pre-and breeding program which reduces the time by three to five years.